

אלמנה לכהן גדול

פרק שביעי יבמות

סו.

עין משפט גד מצוה

בא מיי פ"ב מהל'
אשתו הלכה כי
טו"ע א"ע ק"י פה
שפ"ע :
ב ג מ"י פ"ח מהל'
תרומת הד' ל' טור
י"ד ט"י ש"ל:
יח ד ה מ"י ש"ט טור סס:

הגהות הב"ח
(א) גמ' ומי פליגי האמר
ר' זכאי וז' ערות:

מוסף רש"י

שהעובר פוסל ואינו
מאכיל. לומר שהעובר
שנמנעתי ישראלית מהכן
בעלה שמת פוסל את
העבר מלאכול בתרומה
מפני חלקו, דעובר במעי
זרה וזו הוא חלק קרינה ביה
וזהו חלקו הם יאכלו
בלחמו, דלמי ילודו זה כהן
לקרות כהן עד שאלה לאיר
העולם, ואינו מאכיל את
אמו ישראלית שעיבתו
מכהן, דק"ל שאלת
בתרומה שצ"ל בנה לכהן
חללו בעלה כהן מי
דעובר וילוד ביהוה הם
יאכלו בלחמו, אבל עובר
ללא דס"ל ר' יוסי עובר
במעו זרה זו הוא (רש"י)
ב"ב קמ"א. בגדתה. עיר
שכנול וטובה בנה, כפסק
סדרו על כר שריאל גלון
היא מכהת (כתובות ז').
המוכרת ממנה על ידי
אחר, לעובר. במעו אמו,
ק"ה (שם).

תוספות ישנים

רב יוסף אמר ילוד מאכיל
שאינו ילוד אינו מאכיל אבל
לא כל מה שאלה העדים משום
דעובר במעי זרה זה הוא
לרצון מאי קא מיעביל לכו
לרצון מאי קא מיעביל מה
ענין זה לזה בת ישראל
שנשאל לכהן עובר במעי
זרה דס"ל (ואלו) חלקו אבל
מפני כהנת לא פסול
(ורבנא אמר לך אין טעמא
דרי' יוסי משום דילוד
מאכיל שאינו ילוד אינו
מאכיל א"כ מה שבו מנייה
רצון כהן מפני כהנת הלא
היהוה קנה. וא"ת והלא
תמורה אלף טעמא משום
דעובר במעי זרה הוא:
ואיכא קמיהו המורה
לעובר קנה. וא"ת והלא
אמר שמואל הלכה כר'
יוסן הסדלר דלמר אין
אדם מקנה דבר שלא אלף
לעולם י"ל שאני הכהן
המתנה הוא בעולם ולא
היהוה קנה דמיתין בנימין
(י:). לדבר אלף כל לעולם
לא קנה אף דבר שאינו
בעולם. ו"ל דעובר חסוד
דבר שהוא בעולם ומייר
בזה צובר עברה. וא"ת
ומאי היא דקאמר זו ולא
ס"ל וכו' והאמר ליה
שמואל וכו' המורה לעובר
קנה וזהו אמרת דהלכה
כהמתין דאין לעובר וזהו
למלא דבר רצון (ס"ל)
למורה לעובר קנה דאית
ליה זכיה לעובר וכו' וכו'
למשום קמיהו דלרבה
מנאי פליגי בהא ופסק ר'
יוסי סבר חששין למיעוט
שמה יהיה (לה) זכר קיים
ורצון ליה חייש דסמון
מיעוטא דמפילות למתלה
זכרים ומתלה נקבות והו"ל
זכרים מיעוטא ו"ל דלית

פוסל ואין מאכיל. נראה לפרש שהעובר פוסל בעצדי אצו ואין מאכיל את אמו דמרייהו אעזדים ליכא למימר פוסל בעצדי אצו ואין מאכיל בעצדי אצו דכיון דאשמועינן דפוסל היכי משכחת שאכיל וצקונטרס פירש כולה מילתא אלאו וכו' דאעזדים קאי ה"ק שהעובר פוסל ואין מאכיל את אמו וה"ה לעצדיו דפוסל: **למאי נפקא מינה לעובר במעי כהנת.** אע"ג דע"כ דרשינן ההיא דרשא דילוד מאכיל דמהאי טעמא אמרינן לקמן דבת ישראל לכהן והניחה מעוברת ללא מאכיל דהתם לא שייך טעמא דעובר במעי זרה זו הוא דלפילו זו מאכיל את אמו ואפילו ממור כדאמרינן לקמן (ד' ס:): מ"מ מיעביא ליה לענין עזדים דליכא למימר דוקא לענין אמו דכנת זה קרש וילוד ביהוה הם יאכלו דמנייה דרשינן שמאכיל את אמו דרשינן ילוד מאכיל אצל עזדים שאוכלים מטעם קנין כספו לא קאמר קרא ילוד מאכיל שאינו ילוד לא:

היינו דקאמר זו שמעתי ב'. ורצון שהיו אומרים לו כן: הוה סברי דטעמא משום דילוד מאכיל: **אובליין בשביע בל המשפחה בולא.** ה"מ למימר דטעמא דרצון משום דלא סבירא להו דרשא דשאין ילוד אין מאכיל לגבי עזדים ולית להו נמי דעובר במעי זרה זו הוא אלף קבלה היתה צדו דטעמא משום דלא זכי צהו עובר וקנת תימנה דלא מסתמא מנשה ידיהם עד שילוד הוא לעובר ולא לזני משפחה קשה לר"י דתנן דפרק יולא דופן (גדה ד' מד). דנן יוס אחד פוסל מן התרומה ופירין בגמרא מאי איריא זן יוס אחד אפי' עובר נמי ומפני רב ששת מתימין ככהן שיש לו ז' נשים אחת גרושה ואחת שאינה משום בנים ויש לו בנים משאניה גרושה וזן יוס אחד מן הגרושה פוסל בעצדי אצו ולאפוקי מדרבי יוסי דלמר עובר נמי פוסל קמ"ל זן יוס אחד אין עובר לא והתם למה ליה לאוקמי כשיש לו שתי נשים אפי' אין לו אלף אחת גרושה ודוקא זן יוס אחד אצל עובר לא דלוקלין בשביל כל המשפחה כולה לרצון ואר"י דרצ ששת לטעמיה דאית ליה במי שמת (ה) המוכה לעובר קנה ולא חללי בשביל המשפחה והלכי מוקי בשש לו בנים משאניה גרושה ואין העובר בשביל המשפחה פוסל משום דלא חיישינן למיעוטא דסמון מיעוטא דמפילות למתלה דנקבות והוה להו זכרים מיעוטא דלוקמן ולאפוקי מדר' יוסי דרבי יוסי חייש למיעוטא ואתי שפיר דפרק מי שמת (ב"ב קמב. ושם) פירין למ"ד המוכה לעובר קנה מדתנן ביולא דופן (גדה ד' מד. ושם) זן יוס אחד נוחל ומשאל אצל עובר לא ולא פירין מיעוטא דנן יוס אחד פוסל דליכא לאוקמא בשתי נשים כו': ון וסבירא איה. אע"ג דשמואל פסיק בש"פ (כתובות ד' ט:). כרבי יוחנן הסדלר דאין אדם מקנה דש"ל שמואל חשיב עובר כזה לעולם:

היינו דקאמר זו שמעתי ב'. ורצון שהיו אומרים לו כן: הוה סברי דטעמא משום דילוד מאכיל: **אובליין בשביע בל המשפחה בולא.** ה"מ למימר דטעמא דרצון משום דלא סבירא להו דרשא דשאין ילוד אין מאכיל לגבי עזדים ולית להו נמי דעובר במעי זרה זו הוא אלף קבלה היתה צדו דטעמא משום דלא זכי צהו עובר וקנת תימנה דלא מסתמא מנשה ידיהם עד שילוד הוא לעובר ולא לזני משפחה קשה לר"י דתנן דפרק יולא דופן (גדה ד' מד). דנן יוס אחד פוסל מן התרומה ופירין בגמרא מאי איריא זן יוס אחד אפי' עובר נמי ומפני רב ששת מתימין ככהן שיש לו ז' נשים אחת גרושה ואחת שאינה משום בנים ויש לו בנים משאניה גרושה וזן יוס אחד מן הגרושה פוסל בעצדי אצו ולאפוקי מדרבי יוסי דלמר עובר נמי פוסל קמ"ל זן יוס אחד אין עובר לא והתם למה ליה לאוקמי כשיש לו שתי נשים אפי' אין לו אלף אחת גרושה ודוקא זן יוס אחד אצל עובר לא דלוקלין בשביל כל המשפחה כולה לרצון ואר"י דרצ ששת לטעמיה דאית ליה במי שמת (ה) המוכה לעובר קנה ולא חללי בשביל המשפחה והלכי מוקי בשש לו בנים משאניה גרושה ואין העובר בשביל המשפחה פוסל משום דלא חיישינן למיעוטא דסמון מיעוטא דמפילות למתלה דנקבות והוה להו זכרים מיעוטא דלוקמן ולאפוקי מדר' יוסי דרבי יוסי חייש למיעוטא ואתי שפיר דפרק מי שמת (ב"ב קמב. ושם) פירין למ"ד המוכה לעובר קנה מדתנן ביולא דופן (גדה ד' מד. ושם) זן יוס אחד נוחל ומשאל אצל עובר לא ולא פירין מיעוטא דנן יוס אחד פוסל דליכא לאוקמא בשתי נשים כו': ון וסבירא איה. אע"ג דשמואל פסיק בש"פ (כתובות ד' ט:). כרבי יוחנן הסדלר דאין אדם מקנה דש"ל שמואל חשיב עובר כזה לעולם:

אין לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה:

ושהורו. ישראל ששיעזב עבדו לז"ת ושהורו הלוה יאל לחירות והמלוה גובה מלוהו ממקום אחר: **בדוכסה.** שהיא חלק זו דהא מאי דאשכחו דרשותי אשכחו: **אצל למינן דמי ומישקל לא.** אלף שלו הן עולמי קמ"ל: **מתני' והניחה מעוברת.** אע"פ שיש לה בנים הימנו והיא אוכלת בתרומה לא יאכלו עבדי אצל ברזל בתרומה לפי שהן של יורשים ויש לעובר בהן חלק ואין לעובר כח להאכילן בתרומה אי משום דקסבר עובר במעי זרה זו הוא אי משום דקסבר ילוד מאכיל שאין ילוד אין מאכיל שנאמר (ויקרא כג) וילד ביתו הם יאכלו בלחמו קרי ביה יאכילו: **שעובר פוסל.** אם נתן כהן נישאת לישראל והניחה מעוברת ואין לה זן אחר פוסלה מלשזו בזה אביה כעעריה: **ואינו מאכיל.** אם נתן לישראל לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין עובר כח להאכילה וה"ה לעזדים: **אף זה כהן לכהן.** כיון דאמרת שאין ילוד אינו מאכיל הישך העזדים אוכלין בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי והוא אצל כח להאכיל: **גמ' נמעי כהנה.** זנת כהן מעוברת מכה. אי אמרת משום זנות ליכא ואי משום שאין ילוד איכא: **וזה לא שמעתי.** לאיסור אלף להיתירא: **יש לו בנים.** אחרים לזכר מעובר זה: **אוכלים.** העזדים בשביל בנים דעובר לית ליה זכיה: **בשביל משפחה.** שאין אחד משראל שאין לו יורשין וכל זמן שלא נולד העובר וזכה הקרוב לירושת כהן ואוכלים בגיניו: **זו דברי רבי יוסי ולא סבירא ליה.** לשמואל דעובר אית ליה זכיה: **גדגדסה.** צעל אגדה. ל"א שם מקום שהוא צבצל ששמו הדבר: **בני בנים.** הכהן ולא הייתה מעוברת: **אלו ואלו.** עבדי מלוג ועבדי אצלן דעבדי מלוג אוכלין בשבילה שהיא אוכלת בשביל בניה ועבדי אצלן ברזל אוכלין בשביל בנים: **הניחה מעוברת.** ולא הניח לה בנים: **אלו ואלו אין אכילין.** שהעובר אינו מאכיל את אמו ולא את העזדים: **הניחה מעוברת מעוברת עבדי מלוג אוכלים.** שהם שלה ואין לעובר חלק בהן והיא אוכלת בשביל בניה: **עבדי אצלן ברזל לא יאכלו מפני חלקו של עובר.** שיש לו חלק בהן דאית ליה זכיה ולא ידעינן אי מתרמי לחלקן לפיכך עזדים אסורים לאכול: **שהעובר פוסל.** זנת כהן המעוברת משראל: **ואינו מאכיל את ישראל המעוברת מכהן ולא את עבדיו: הנה מאכלת.** לקמן" מפרש לה: **והוא זכרים ל"ג.** כולן אלף יאכלו. אם יש זכר צבצים אוכלים העזדים בשבילו ולא חיישינן לחלקו של עובר דשמה נקבה היא ואין לה חלק במקום זן ומת"ל זכר הוא שמה תפיל שכל היולדות מחאה"ה זכרים ומתלה נקבות ויש שמפילות סמון מיעוטא דמפילות למתלה דנקבות הוה להו זכרים הרואים לירש מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן. כולן נקבות לא יאכלו שמה יהא עובר זכר כו': **סיפוק ליה.** ה"ה היא נקבה פסלה דכיון שכל אמתן שלפנינו נקבות יש לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה:

ושהורו. ישראל ששיעזב עבדו לז"ת ושהורו הלוה יאל לחירות והמלוה גובה מלוהו ממקום אחר: **בדוכסה.** שהיא חלק זו דהא מאי דאשכחו דרשותי אשכחו: **אצל למינן דמי ומישקל לא.** אלף שלו הן עולמי קמ"ל: **מתני' והניחה מעוברת.** אע"פ שיש לה בנים הימנו והיא אוכלת בתרומה לא יאכלו עבדי אצל ברזל בתרומה לפי שהן של יורשים ויש לעובר בהן חלק ואין לעובר כח להאכילן בתרומה אי משום דקסבר עובר במעי זרה זו הוא אי משום דקסבר ילוד מאכיל שאין ילוד אין מאכיל שנאמר (ויקרא כג) וילד ביתו הם יאכלו בלחמו קרי ביה יאכילו: **שעובר פוסל.** אם נתן כהן נישאת לישראל והניחה מעוברת ואין לה זן אחר פוסלה מלשזו בזה אביה כעעריה: **ואינו מאכיל.** אם נתן לישראל לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין עובר כח להאכילה וה"ה לעזדים: **אף זה כהן לכהן.** כיון דאמרת שאין ילוד אינו מאכיל הישך העזדים אוכלין בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי והוא אצל כח להאכיל: **גמ' נמעי כהנה.** זנת כהן מעוברת מכה. אי אמרת משום זנות ליכא ואי משום שאין ילוד איכא: **וזה לא שמעתי.** לאיסור אלף להיתירא: **יש לו בנים.** אחרים לזכר מעובר זה: **אוכלים.** העזדים בשביל בנים דעובר לית ליה זכיה: **בשביל משפחה.** שאין אחד משראל שאין לו יורשין וכל זמן שלא נולד העובר וזכה הקרוב לירושת כהן ואוכלים בגיניו: **זו דברי רבי יוסי ולא סבירא ליה.** לשמואל דעובר אית ליה זכיה: **גדגדסה.** צעל אגדה. ל"א שם מקום שהוא צבצל ששמו הדבר: **בני בנים.** הכהן ולא הייתה מעוברת: **אלו ואלו.** עבדי מלוג ועבדי אצלן דעבדי מלוג אוכלין בשבילה שהיא אוכלת בשביל בניה ועבדי אצלן ברזל אוכלין בשביל בנים: **הניחה מעוברת.** ולא הניח לה בנים: **אלו ואלו אין אכילין.** שהעובר אינו מאכיל את אמו ולא את העזדים: **הניחה מעוברת מעוברת עבדי מלוג אוכלים.** שהם שלה ואין לעובר חלק בהן והיא אוכלת בשביל בניה: **עבדי אצלן ברזל לא יאכלו מפני חלקו של עובר.** שיש לו חלק בהן דאית ליה זכיה ולא ידעינן אי מתרמי לחלקן לפיכך עזדים אסורים לאכול: **שהעובר פוסל.** זנת כהן המעוברת משראל: **ואינו מאכיל את ישראל המעוברת מכהן ולא את עבדיו: הנה מאכלת.** לקמן" מפרש לה: **והוא זכרים ל"ג.** כולן אלף יאכלו. אם יש זכר צבצים אוכלים העזדים בשבילו ולא חיישינן לחלקו של עובר דשמה נקבה היא ואין לה חלק במקום זן ומת"ל זכר הוא שמה תפיל שכל היולדות מחאה"ה זכרים ומתלה נקבות ויש שמפילות סמון מיעוטא דמפילות למתלה דנקבות הוה להו זכרים הרואים לירש מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן. כולן נקבות לא יאכלו שמה יהא עובר זכר כו': **סיפוק ליה.** ה"ה היא נקבה פסלה דכיון שכל אמתן שלפנינו נקבות יש לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה:

לומר כן מדקאמר שמואל לעל אפליגי דרצון אין לו אמתן אוכלין בשביל כל המשפחה א"כ טעמיהו משום שאין ילוד מאכיל את אמו דמרייהו אעזדים ליכא למימר פוסל בעצדי אצו ואין מאכיל את אמו דמרייהו אעזדים ליכא למימר פוסל בעצדי אצו דכיון דאשמועינן דפוסל היכי משכחת שאכיל וצקונטרס פירש כולה מילתא אלאו וכו' דאעזדים קאי ה"ק שהעובר פוסל ואין מאכיל את אמו וה"ה לעצדיו דפוסל: **למאי נפקא מינה לעובר במעי כהנת.** אע"ג דע"כ דרשינן ההיא דרשא דילוד מאכיל דמהאי טעמא אמרינן לקמן דבת ישראל לכהן והניחה מעוברת ללא מאכיל דהתם לא שייך טעמא דעובר במעי זרה זו הוא דלפילו זו מאכיל את אמו ואפילו ממור כדאמרינן לקמן (ד' ס:): מ"מ מיעביא ליה לענין עזדים דליכא למימר דוקא לענין אמו דכנת זה קרש וילוד ביהוה הם יאכלו דמנייה דרשינן שמאכיל את אמו דרשינן ילוד מאכיל אצל עזדים שאוכלים מטעם קנין כספו לא קאמר קרא ילוד מאכיל שאינו ילוד לא:

(א) נראה דל"ל נמי שיש חלק מן האשה בעל הוא ומתאין מן הקהלות.